

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 1–6

TEXT 1

(1) Kačenka! Kdopak to asi je?
Povídáš: „Ale to jsem já,
na Kampě bydlím, kde bydlíval
kdysi princ Bajaja!“

A kolik je ti, Káto, let?
Nechtěl bych si to splíst...
„Říkal jsi, tatínku, před chvílí:
nepočítat a číst!“

(2) Tož třeba tohle přečteme si:
Princ Bajaja měl starý hrad,
ten hrad stál kdesi mezi lesy
a princ ten hrad měl tuze rád.
Ten hrad měl věže a měl vížky
a v oněch věžích, ve vížkách
byly ti samé krásné knížky,
staré i nové, krásné, ach,
hlavně ty knížky pohádkové,
ať byly staré, nebo nové,
s obrázky, nebo bez obrázků.

Pozn. Kampa – část Prahy.

(3) Princ Bajaja v tom hradě kdesi
pojal k těm knížkám velkou lásku
a brzy je měl v malíku.
Ten hrad stál kdesi mezi **lesy**...

„Ale co Kampa, tatíku?“

Kampa? Ach, ano, děvenko má,
princ Bajaja tu býval doma,
když přišel o ten starý **hrad**,
když přišel o věže a vížky.
A že tak tuze čítal rád,
on proměnil se v ony **knížky**,
kde slycháváš o princeznách,
jež mají hvězdu na svém čele,
a třebaže jsou málo smělé,
ptají se, kdo byl Bajaja...

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

TEXT 2

Anafora – opakování stejného slova na začátku bezprostředně po sobě jdoucích veršů.

(CZVV)

max. 2 body

1 **Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU 1 (A), nebo ne (N).**

	A	N
1.1 Text je ukázkou literatury věcné.	☐	☒
1.2 V první části textu se vyskytují celkem dvě oslovení.	☒	☐
1.3 V druhé části textu se první verš rýmuje se třetím veršem a druhý verš se rýmuje se čtvrtým veršem.	☒	☐
1.4 Ve třetí části textu jsou první čtyři verše devítislabičné.	☐	☒

Zdůvodnění

- 1.1 – nepravdivé tvrzení → text má především funkci estetickou, jazykové prostředky užitě v textu jsou příznačné pro umělecký styl (literatura věcná se zaměřuje na předávání informací, patří do ní např. odborné nebo publicistické texty)
- 1.2 – pravdivé tvrzení → v první části textu se vyskytují dvě oslovení: *Káto* a *tatínku*
- 1.3 – pravdivé tvrzení → v druhé části textu se první verš rýmuje se třetím veršem (*tož třeba tohle přečteme si* × *ten hrad stál kdesi mezi lesy*) a druhý verš se rýmuje se čtvrtým veršem (*princ Bajaja měl starý hrad* × *a princ ten hrad měl tuze rád*)

1.4 – nepravdivé tvrzení → tři z posuzovaných veršů jsou devítislabičné (*princ Bajaja v tom hradě kdesi; pojal k těm knížkám velkou lásku; ten hrad stál kdesi mezi lesy*), jeden verš je osmislabičný (*a brzy je měl v malíku*)

1 bod

2 Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1?

- A) Princ Bajaja měl kladný vztah ke svému starému hradu i k četbě.
- B) Ve věžích hradu, v němž Bajaja žil, byly ukryty pouze pohádkové knížky.
- C) Na Kampě ve stejnou dobu bydleli princ Bajaja i princezny s hvězdou na čele.
- D) Kvůli tomu, že se přestěhoval na Kampu, byl Bajaja zaklet v pohádkovou knížku.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti A) dokládají následující úseky TEXTU 1: *princ Bajaja měl starý hrad / ten hrad stál kdesi mezi lesy / a princ ten hrad měl tuze rád / ten hrad měl věže a měl vížky / a v oněch věžích, ve vížkách / byly ti samé krásné knížky; a že tak tuze čítal rád.*

Tvrzení uvedená v možnostech B), C) a D) jsou prokazatelně nepravdivá:

- V textu se píše o tom, že ve věžích hradu se nacházely knížky a že krásné byly zejména knížky pohádkové (*byly ti samé krásné knížky / staré i nové, krásné, ach / hlavně ty knížky pohádkové*). Nelze tedy říci, že všechny knížky ukryté ve věžích hradu prince Bajaji byly pohádkové.
- Princ Bajaja sice bydlel na Kampě (*na Kampě bydlím, kde bydlíval / kdysi princ Bajaja; Kampa? Ach, ano, děvenko má / princ Bajaja tu býval doma*), o princeznách s hvězdou na čele se však v textu píše pouze v souvislosti s příběhy, které jsou zachyceny v knížkách (*on proměnil se v ony knížky / kde slýcháš o princeznách / jež mají hvězdu na svém čele*).
- V textu je pouze uvedeno, že princ Bajaja poté, co přišel o svůj hrad, pobýval na Kampě a že se kvůli své zálibě v četbě sám proměnil v knížku (*Kampa? Ach, ano, děvenko má / princ Bajaja tu býval doma; a že tak tuze čítal rád / on proměnil se v ony knížky*).

1 bod

3 Které z následujících tvrzení o TEXTU 1 je pravdivé?

Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.

- A) Anafora se vyskytuje ve všech částech textu.
- B) Anafora se nevyskytuje v žádné části textu.
- C) Anafora se vyskytuje v první části textu.
- D) Anafora se vyskytuje ve třetí části textu.

Zdůvodnění

Anafora se vyskytuje pouze ve třetí části TEXTU 1: *když přišel o ten starý hrad / když přišel o věže a vížky.*

4

- 4.1 **Napište spisovné podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného dvouslabičné, je příbuzné se slovem STARÝ a skloňuje se podle vzoru MUŽ.**
- 4.2 **Napište spisovné podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného tříslabičné, je příbuzné se slovem ČÍST a skloňuje se podle vzoru ŽENA.**
- 4.3 **Napište spisovné podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného tříslabičné, je příbuzné se slovem HRAD a skloňuje se podle vzoru STAVENÍ.**
- (Slova *starý*, *číst* a *hrad* pocházejí z TEXTU 1, správná odpověď se v TEXTU 1 nevyskytuje.)

Řešení

- 4.1 – např. **stařec**
- 4.2 – např. **čítanka, čtenářka**
- 4.3 – např. **podhradí**

1 bod

- 5 **Které z následujících tvrzení o podstatných jménech tučně vyznačených v TEXTU 1 je pravdivé?**
- A) Slova *lesy*, *hrad* a *knížky* jsou v textu užita ve stejném pádě.
- B) Pouze slova *lesy* a *hrad* jsou v textu užita ve stejném pádě.
- C) Pouze slova *lesy* a *knížky* jsou v textu užita ve stejném pádě.
- D) Pouze slova *hrad* a *knížky* jsou v textu užita ve stejném pádě.

Zdůvodnění

Podstatné jméno *les* je v textu užito v 7. pádě (stál mezi kým, čím? – lesy). Podstatná jména *hrad* a *knížka* jsou v textu užita ve 4. pádě (přišel o koho, co? – o hrad; proměnil se v koho, co? – v knížky).

1 bod

- 6 **Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se nevyskytuje žádné zájmeno?**
- (Posuzované úseky jsou v TEXTU 1 podtrženy.)
- A) ach, ano, děvenko **má**
- B) ptají **se**, **kdo** byl Bajaja
- C) a třebaže jsou málo smělé
- D) princ Bajaja v **tom** hradě kdesi

Řešení

Zájmena jsou v posuzovaných úsecích TEXTU 1 zapsána červeně.

7 Která z následujících vět obsahuje pravopisnou chybu?

- A) Svého synovce si oblíbila kvůli jeho vlastnostem.
 B) Příběh o osiřelém chlapci dobyl celý filmový svět.
 C) Do papírových obalů pečlivě uložili sypké suroviny.
 D) Obilí z letošní sklizně by se mělo v sobotu začít **mlýt**.

Zdůvodnění

Slovo *mlít* není vyjmenované slovo, je příbuzné s podstatným jménem *mletí*. Slova *mlít* a *mlýn* jsou sice hláskově i významově podobná, přesto se jejich pravopis liší, protože nejde o slova příbuzná.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–13

(1) Nártoun filipínský je tak **drobný** savec, že se vejde do lidské dlaně. Těla samců jsou velká 9–18 centimetrů, samice jsou ještě menší. Přesto tento živočich drží jeden velikostní rekord: v poměru k velikosti těla mají nártouni obrovské oči. **Kdyby velikost očí člověka byla ve stejném poměru k velikosti těla jako u nártouna, měl by člověk oči velké jako grapefruit.** Zjev nártounů je natolik neobvyklý, že se jím údajně inspirovali filmaři, když vymýšleli podobu mistra Yody ze série filmů Hvězdné války.

Nártouni jsou aktivní převážně v noci. Ve tmě se jejich zornička roztáhne skoro přes celou přední stranu oka a díky tomu **zachytí** i velmi slabé světlo. Dokonalý zrak jim usnadňuje orientaci v prostoru. Obdivuhodné jsou také jejich skokanské schopnosti, jedním skokem překonají mezi větvemi vzdálenost až pěti metrů. **Při skoku udržují rovnováhu pomocí svého zhruba 25 centimetrů dlouhého ocasu a díky svému nápadně dlouhému nártu se bezpečně přichytí na větví.** Během jedné noci urazí nártouni i několik kilometrů.

(2) **Základ** jejich poměrně pestré stravy tvoří hmyz, kromě toho loví také korýše či menší obratlovce, např. ještěrky. Potravu nártouni vyhledávají zejména sluchem, jejich pohyblivé uši zaslechnou sebemenší šramot. Svou kořist nártoun obvykle znehybní předními nohama a **ostrými** zuby a pak ji v tlamě odnáší do svého obydlí ležícího v ústraní. **Vynikající sluch využívají nártouni i při vzájemném dorozumívání. Vydávají asi desítku různých zvuků, část komunikace ale probíhá pomocí zvuků tak vysokých, že je lidské ucho neslyší.**

(3) Nártouni jsou nesporně zajímaví živočichové, poslední dobou jsou však v ohrožení. Se záchranou nártounů pomáhá na Filipínách i tým českých zoologů.

(www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

max. 2 body

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
8.1	Samice nártounů dorůstají velikosti maximálně 9 centimetrů, jsou tedy o polovinu menší než samci.	☐	☒
8.2	V poměru k velikosti těla má člověk menší oči než nártoun.	☒	☐
8.3	Při skákání nártounům pomáhá jejich ocas a přibližně 25 centimetrů dlouhý nárt.	☐	☒
8.4	Nártouni komunikují pomocí různých zvuků, z nichž některé jsou příliš vysoké na to, aby je zaznamenalo lidské ucho.	☒	☐

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže vyznačené ve výchozím textu příslušnou barvou.

1 bod

9 Které z následujících tvrzení o výchozím textu je pravdivé?

- A) Informace, že zjev nártounů byl inspirací při vymýšlení podoby mistra Yody, je v textu předkládána jako fakt.
- B) Informace, že zjev nártounů byl inspirací při vymýšlení podoby mistra Yody, je v textu předkládána jako domněnka.
- C) V textu je jako fakt předkládána informace, že podoba postavy ze série filmů Hvězdné války byla inspirací nártounům.
- D) V textu je jako domněnka předkládána informace, že podoba postavy ze série filmů Hvězdné války byla inspirací nártounům.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti B) dokládá následující úsek výchozího textu: *Zjev nártounů je natolik neobvyklý, že se jím údajně inspirovali filmaři, když vymýšleli podobu mistra Yody ze série filmů Hvězdné války.*

1 bod

10 Který z následujících úseků výchozího textu neobsahuje dvě podstatná jména skloňující se podle stejného vzoru?

- A) základ jejich poměrně pestré stravy tvoří hmyz
- B) dokonalý zrak jim usnadňuje orientaci v prostoru
- C) ji v tlamě odnáší do svého obydlí ležícího v ústraní
- D) jedním skokem překonají mezi větvemi vzdálenost

Zdůvodnění

V každém z posuzovaných úseků se vyskytují celkem tři podstatná jména, konkrétně:

- základ (vzor *hrad*), strava (vzor *žena*), hmyz (vzor *hrad*);
- zrak (vzor *hrad*), orientace (vzor *růže*), prostor (vzor *hrad*);
- tlama (vzor *žena*), obydlí (vzor *stavení*), ústraní (vzor *stavení*);
- skok (vzor *hrad*), větev (vzor *píseň*), vzdálenost (vzor *kost*).

max. 2 body

11 Vypište z druhé části výchozího textu dvě slovesa, která neobsahují žádnou předponu.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Zdůvodnění

V druhé části výchozího textu se vyskytují pouze dvě slovesa bez předpony, a to *tvoří* (kořen *tvoř-*; slova příbuzná jsou např. *vy-tvořit*, *ne-tvor*) a *loví* (kořen *lov-*; slova příbuzná jsou např. *vý-lov*, *u-lovit*).

max. 2 body

12 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (A), nebo ne (N).

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

	A	N
12.1 Slovo <i>drobný</i> je v textu užito ve významu <i>bezvýznamný, malicherný</i> .	☐	☒
12.2 Slovo <i>zachytit</i> je v textu užito ve významu <i>postihnout jedním ze smyslů</i> .	☒	☐
12.3 Slovo <i>základ</i> je v textu užito ve významu <i>hlavní, podstatná složka</i> .	☒	☐
12.4 Slovo <i>ostrý</i> je v textu užito ve významu <i>pálivý, silně kořeněný</i> .	☐	☒

Zdůvodnění

- Slovo *drobný* je v textu užito ve významu *mající malé rozměry (drobný savec)*.
- Slovo *ostrý* je v textu užito ve významu *vybíhající v hrot, špičku, špičatý (ostré zuby)*.

1 bod

13 Ve které z následujících možností je významový vztah mezi prvním a druhým slovem nejpodobnější vztahu mezi slovy ŠVESTKA – PECKA?

(Všechna slova z nabídky A–D posuzujte ve významu, který mají ve výchozím textu. Slova ve správném řešení musí být uvedena v pořadí odpovídajícím dvojici ŠVESTKA – PECKA.)

- A) ocas – nárt
- B) oko – zornička
- C) nártoun – savec
- D) kilometr – vzdálenost

Zdůvodnění

V možnosti B) je významový vztah mezi prvním a druhým slovem nejpodobnější vztahu mezi slovy *švestka – pecka*: *švestka* je ovoce, jehož součástí je *pecka*, *oko* je zrakový orgán, jehož součástí je *zornička* (*Ve tmě se jejich zornička roztáhne skoro přes celou přední stranu oka*).

V možnostech A), C) a D) jsou mezi dvojicemi jiné významové vztahy:

- slova *ocas* a *nárt* jsou významově souřadná, tato slova označují části živočicha;
- slovo *nártoun* je významově podřazené slovu *savec*;
- slovo *kilometr* je jednotka délky, označuje tedy určitou *vzdálenost*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

Nerozum*l jsem tomu, proč m*spolužáci považují za mimořádně zapom*tlivého člověka.

(CZVV)

1 bod

14 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit ě/ně tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou ě/ně uvedena v odpovídajícím pořadí?

- A) ě – ně – ě
- B) ě – ě – ně
- C) ně – ě – ně
- D) ně – ně – ě

Zdůvodnění

- Slovo *nerozumět* je příbuzné se slovem *rozumět* (on *rozumí*), obě tato slova jsou odvozena od slova *rozum*.
- Do textu musí být doplněn tvar 4. pádu zájmena *já* (považují koho, co? – mě).
- Slovo *zapomnětlivý* je odvozené od slovesa *zapomínat*, které je příbuzné se slovem *pomnit* (starší sloveso s významem *pamatovat si*).

3 body

15 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) za sebou tak, aby na sebe navazovaly.

A) Ovce nebývají příliš hovorné. Je to tím, že často mají pusou plnou trávy, a také tím, že občas mají v hlavě jenom seno. Dokážou ale ocenit dobré příběhy.

B) Začaly si proto vyprávět příběhy vlastní. Nejčastěji byl vypravěčem Moby Dick, občas Othello a někdy i ovčí matky.

C) Obzvláště si zamilovaly ty, které jim předčítal pastýř George. Od doby, co s předčítáním přestal, jim cosi chybělo.

D) Každá z nich si totiž ta zvířata představovala jinak. Jsou žirafy cítit po zkaženém ovoci? Mají srst na uších? Mají alespoň trochu vlny? Jindy mlčenlivé ovce byly schopné se dohadovat celé hodiny.

E) Vyprávěl totiž o lvech, tygrech a žirafách, o neobyčejných zvířatech ze sluncem vyprahlých, horkých zemí. Ačkoli se Othello většinou spokojil s jednoduchým popisem, ovčím běhal mráz po zádech. Někdy mezi nimi docházelo i ke sporům.

F) Ty ale většinou mluvily o svých potomcích, což ostatní příliš nezajímalo. Když se však pustil do vyprávění Othello, všechny ovce zaujatě poslouchaly.

(L. Swannová, *Glennkill* – *Ovce vyšetřují*, upraveno)

První část: _____

Druhá část: _____

Třetí část: _____

Čtvrtá část: _____

Pátá část: _____

Šestá část: _____

Řešení

První část: A)

Druhá část: C)

Třetí část: B)

Čtvrtá část: F)

Pátá část: E)

Šestá část: D)

A) Ovce nebývají příliš hovorné. Je to tím, že často mají pusu plnou trávy, a také tím, že občas mají v hlavě jenom seno. Dokážou ale ocenit dobré příběhy. **C)** Obzvláště si zamilovaly ty, které jim předčítal pastýř George. Od doby, co s předčítáním přestal, jim cosi chybělo. **B)** Začaly si proto vyprávět příběhy vlastní. Nejčastěji byl vypravěčem Moby Dick, občas Othello a někdy i ovčí matky. **F)** Ty ale většinou mluvily o svých potomcích, což ostatní příliš nezajímalo. Když se však pustil do vyprávění Othello, všechny ovce zaujatě poslouchaly. **E)** Vyprávěl totiž o lvech, tygrech a žirafách, o neobyčejných zvířatech ze sluncem vyprahlých, horkých zemí. Ačkoli se Othello většinou spokojil s jednoduchým popisem, ovčím běhal mráz po zádech. Někdy mezi nimi docházelo i ke sporům. **D)** Každá z nich si totiž ta zvířata představovala jinak. Jsou žirafy cítit po zkaženém ovoci? Mají srst na uších? Mají alespoň trochu vlny? Jindy mlčenlivé ovce byly schopné se dohadovat celé hodiny.

---

max. 2 body

16 U následujících slovesných tvarů určete osobu, číslo a způsob.

16.1 **jděte** –

16.2 **vyzvali bychom** –

Osobu zapište číslicí, číslo a způsob zapište celými slovy (nepoužívejte zkratky).
Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakékoli číslice či jakéhokoli slova, které nevyhovují zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Řešení

JDĚTE
osoba: 2.
číslo: množné
způsob: rozkazovací

VYZVALI BYCHOM
osoba: 1.
číslo: množné
způsob: podmiňovací

max. 3 body

17 Přiřadte k jednotlivým druhům podmětu (17.1–17.3) větu (A–E), v níž se daný druh podmětu vyskytuje.

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 17.1 podmět rozvitý _____
17.2 podmět nevyjádřený _____
17.3 podmět několikanásobný _____

- A) Před spaním nám rodiče obvykle vyprávěli velice zajímavé legendy a pověsti.
B) Poblíž supermarketu jsem včera našel obrovské kontejnery plné ovoce a zeleniny.
C) Nedávno turisté náhodou objevili ve zdejších skalách opuštěná hnízda orlů a supů.
D) Někteří spolužáci mi pravidelně pomáhali s domácími úkoly z angličtiny a němčiny.
E) Při výstupu na jeden z vrcholů pohoří zaskočily zkušené horolezce krupobití a bouřky.

Zdůvodnění

17.1 – D)

Podmět *spolužáci* je rozvitý slovem *někteří*.

17.2 – B)

Podmět je nevyjádřený: *já* jsem našel.

17.3 – E)

Podmět je několikanásobný: *krupobití a bouřky*.

Žádný z uvedených podmětů se nevyskytuje ani v možnosti A), ani v možnosti C).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Petr má dva bratry. Oba jsou motocykloví závodníci a během léta tráví téměř každý víkend na závodech. Petr je obvykle doprovází. Jednou s sebou vzal i svého nejlepšího kamaráda Radka, který byl zvědavý na průběh závodu.

Kolem závodní dráhy se **tísnil** dav příznivců tohoto poměrně riskantního sportu. Všichni s napětím čekali na start. Náhle uslyšeli výstřel z pistole a pak už viděli jen oblaka prachu. O chvíli později Radek zahlédl malou holčičku, která se dostala za bezpečnostní zátarasy. Sebevědomě si vykračovala po dráze směrem k prudké zatáčce. Radek se dlouho nerozmýšlel, přeskočil zábranu a odnesl výletnici zpět do bezpečí. Za svůj **objetavý** čin si vysloužil všeobecné uznání.

Den se nakonec vydařil. Kromě toho, že Radkova **záchraná** akce byla úspěšná, Petr byl pyšný na svého mladšího bratra, který obhájil **vítězství**.

(CZVV)

max. 4 body

18 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu. Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.

Zdůvodnění

- Pokud je podmětem podstatné jméno rodu mužského neživotného v čísle množném (*davy*), v koncovce přičestí činného musí být *-y* (*tísnilo se*).
- Slovo *obětavý* je příbuzné se slovem *oběť*, neobsahuje předponu *ob-*.
- Slovo *záchranný* je příbuzné se slovy *chránit*, *ochrana*: má kořen *-chran-* a obsahuje příponu *-ný*.
- Slovo *vítězství* není vyjmenované slovo ani slovo příbuzné některého z vyjmenovaných slov, neobsahuje předponu *vý-*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 19–23

Pořídili jsme si motorový člun a celá naše rodina začala podnikat výlety podél pobřeží. Při těchto projíždkách jsem si všiml skupiny ostrůvků. V jejich skalních tůňkách a v zátočinách nevětších než jídelní stůl bylo roztodivné mořské zvířectvo. Ostatní členy rodiny ale nudilo, že musí vysedávat na rozpálených balvanech, zatímco já lovím prapodivné – a pro ně odporné – mořské živočichy, a tak výletů do těchto končin ubývalo. Jak já jsem trpěl při pomýšlení na ty podivuhodné tvory! Navrhl jsem, že bych si občas vyjel sám, ale rodina byla **proti**. Řídit motorový člun je prý nebezpečné. Potřeboval jsem vlastní loďku s vesly. A pak jsem dostal brilantní nápad. **Brzy** budu mít přece narozeniny a Leslie je šikovný truhlář. Vyčkal jsem, až s ním budu sám, a pak jsem se ho nenápadně zeptal, co mi chce dát.

„Cokoli budeš chtít, Gerry,“ odpověděl mi bratr.

Řekl jsem si o loďku. Leslie odvětil pohněvaně, že tak velký dárek si nemůže dovolit. Já na to, ŽE MI JI NEMUSÍ KOUPIT, AŽ JI VYROBÍ SÁM. Ale je-li to příliš **obtížné**... K mému údivu Leslie nakonec souhlasil. Příštích čtrnáct dní bylo ze **zadní** verandy pravidelně slyšet klení a zvuky pily a kladiva. V den mých narozenin mi Leslie předal tu zaručeně **nejkrásnější** loďku na světě. Byla téměř kulatá, ne útlá jako většina loďek. Před spuštěním na vodu ji bylo třeba pokřtít, a tak jsem svolal rodinnou poradou. Potřeboval jsem nějaké jméno, které bude odpovídat baculatému vzhledu loďky.

„Gerry, a co třeba Macatá Manda?“ napadlo Larryho.

„Larry, neuč svého bratra takovým výrazům!“ pokárala ho matka.

Přemýšlel jsem nad Larryho návrhem. Najednou mi blesklo hlavou dokonalé jméno. Přinesl jsem **plechovku** barvy a **na bok loďky napsal Macanda**.

(G. Durrell, *O mé rodině a jiné zvířeně*, upraveno)

max. 2 body

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

	A	N
19.1 Některé ostrůvky, které se nacházely podél pobřeží, byly tak malé jako jídelní stůl.	☐	☒
19.2 Během rodinných výletů se Gerry věnoval lovu mořských živočichů, kteří ostatním členům rodiny připadali odporní.	☒	☐
19.3 Gerry měl minimálně dva bratry.	☒	☐
19.4 Svým tvarem se Macanda lišila od většiny loďek.	☒	☐

Zdůvodnění

Pravdivost/npravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže vyznačené ve výchozím textu příslušnou barvou.

20 Ve které z následujících možností je úsek zapsaný ve výchozím textu velkými písmeny správně převeden do přímé řeči?

(Význam výchozího textu musí zůstat zachován.)

- A) Já na to: „Nemusí mi ji koupit, vyrob ji sám.“
- B) Já na to: „Nemusíš mi ji koupit, vyrob ji sám.“
- C) Já na to: „Nemusí mi ji koupit, ať ji vyrobí sám.“
- D) Já na to: „Nemusíš mi ji koupit, ať ji vyrobí sám.“

Zdůvodnění

Text vypráví Gerry, který se v posuzovaném úseku obrací na svého bratra Leslieho, což potvrzují věty předcházející danému úseku: *Řekl jsem si o loďku. Leslie odpověděl pohněvaně, že tak velký dárek si nemůže dovolit.* Tato komunikace mezi Gerrym a Leslieem v textu není zaznamenána prostřednictvím přímé řeči. Gerry totiž doslovně nezapsal, co skutečně řekl: *Já na to, že mi ji nemusí koupit, ať ji vyrobí sám* (Leslie je tedy ten, který nemusí loďku koupit, ale má ji sám vyrobit). Pokud posuzovaný úsek chceme převést do přímé řeči, je nutné slovesa *nemuset* a *vyrobit* použít ve tvaru 2. osoby jednotného čísla.

21 Které z následujících tvrzení o třech slovech podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Všechna tato slova jsou zdobněliny.
- B) Pouze slova *ostrůvek* a *tůňka* jsou zdobněliny.
- C) Pouze slova *tůňka* a *plechovka* jsou zdobněliny.
- D) Pouze slova *ostrůvek* a *plechovka* jsou zdobněliny.

Zdůvodnění

Slova *ostrůvek* a *tůňka* jsou zdobněliny odvozené od slov *ostrov* a *tůň*, slovo *plechovka* je užito v základním tvaru, který zdobnělinou není.

22 Které z následujících tvrzení o slovech tučně vyznačených ve výchozím textu není pravdivé?

- A) Slovo *pro* má opačný význam, než má v textu slovo *proti*.
- B) Slovo *pozdě* má opačný význam, než má v textu slovo *brzy*.
- C) Slovo *snadný* má opačný význam, než má v textu slovo *obtížný*.
- D) Slovo *přední* má opačný význam, než má v textu slovo *zadní*.

Zdůvodnění

Slovo *brzy* je v textu užito ve významu *zkrátka, zanedlouho*, opačný význam má slovo *zadlouho*.

23

23.1 Úsek podtržený v následující větě z výchozího textu upravte tak, aby z věty vzniklo gramaticky správné souvětí obsahující dvě věty. Význam původní věty musí zůstat zachován.

Jak já jsem trpěl při pomyslení na ty podivuhodné tvory!

23.2 Úsek podtržený v následujícím souvětí z výchozího textu upravte tak, aby ze souvětí vznikla gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

Potřeboval jsem nějaké jméno, které bude odpovídat baculatému vzhledu loďky.

Řešení

23.1 – např. Jak já jsem trpěl, *když jsem pomyslel na ty podivuhodné tvory!*

23.2 – např. Potřeboval jsem nějaké jméno *odpovídající baculatému vzhledu loďky.*

24 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N).

	A	N
24.1 Když nám zoufalí rodiče vylýčili svůj zážitek, já i moji sourozenci jsme je upřímně litovali.	☐	☒
24.2 Na konci vesnice stál domek s malým vikýřem, ze kterého vykukovala dvě mourovatá kořata.	☒	☐
24.3 Přestože venku byla nesnesitelná výheň, obě třídy se svými učitelkami vyrazily na náročný pěší výlet.	☒	☐
24.4 Na stěnách výstavní síně visely obrazy těch nejvýznamnějších umělců, o kterých jsme se učili ve škole.	☒	☐

Zdůvodnění

*Slovo **vylýčili** není vyjmenované slovo ani slovo příbuzné s některým z vyjmenovaných slov.*

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

(1) V roce 2016 vyplula na svou první plavbu Harmonie moří, tehdy **největší** výletní loď světa. Na 18 palubách vezla 6 000 cestujících, jejich pohodlí mělo na starost přes 2 000 členů posádky. Na lodi bylo pět toboganů, z toho jeden vysoký jako desetipodlažní dům. Cestující měli během plavby k dispozici simulátor surfování nebo **ledovou** plochu na bruslení, v barech je dokonce obsluhovali roboti.

(2) Harmonie moří je dlouhá 362 metrů, na šířku má 66 metrů. Protože je **složitě** takový kolos uřídit, manévry se nacvičovaly celý rok na simulátorech. Maximální rychlost, kterou se loď může pohybovat, je 42 kilometrů za hodinu.

Nejslavnější výletní loď Titanic, která se potopila v roce 1912, vážila 52 300 tun. Harmonie moří je takřka o sto metrů **delší** a váží 227 000 tun. Z pomyslného trůnu ji však sesadila v roce 2018 jiná loď, Symfonie moří. Tato loď je ještě zhruba o 2 000 tun těžší než Harmonie moří.

(Junior 8/2016, upraveno)

1 bod

25 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

- A) Při své první plavbě, která proběhla v roce 2016, ujela výletní loď Harmonie moří celkem 42 kilometrů.
- B) Lidé, kteří cestují na lodi Harmonie moří, mají k dispozici pět toboganů vysokých jako desetiposchodový dům.
- C) Každému z 6 000 cestujících, kteří se vezli na Harmonii moří při její první plavbě, zajišťovali pohodlí 2 členové posádky.
- D) Loď Harmonie moří má větší hmotnost než slavná loď Titanic, zároveň je Harmonie moří lehčí než loď Symfonie moří.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti D) dokládá následující úsek výchozího textu: *Nejslavnější výletní loď Titanic, která se potopila v roce 1912, vážila 52 300 tun. Harmonie moří je takřka o sto metrů delší a váží 227 000 tun. Z pomyslného trůnu ji však sesadila v roce 2018 jiná loď, Symfonie moří. Tato loď je ještě zhruba o 2 000 tun těžší než Harmonie moří.*

Tvrzení uvedená v možnostech A), B) a C) jsou prokazatelně nepravdivá:

- *V roce 2016 vyplula na svou první plavbu Harmonie moří, tehdy největší výletní loď světa; Maximální rychlost, kterou se loď může pohybovat, je 42 kilometrů za hodinu.* → v textu je uvedena pouze rychlost, kterou se Harmonie moří může pohybovat, nikoli počet kilometrů, které tato loď během své první plavby urazila.
- *Na lodi bylo pět toboganů, z toho jeden vysoký jako desetipodlažní dům.* → v textu je výška pouze jednoho z pěti toboganů přirovnávána k desetipodlažnímu domu.
- *Na 18 palubách vezla 6 000 cestujících, jejich pohodlí mělo na starost přes 2 000 členů posádky.* → na jednoho člena posádky vychází průměrně tři cestující; pokud by se o každého cestujícího měli starat dva členové posádky, pak by při počtu 6 000 cestujících bylo zapotřebí 12 000 členů posádky.

26 Které z následujících tvrzení není pravdivé?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

- A) Slovo *nejmenší* má opačný význam, než má v textu slovo *největší*.
- B) Slovo *vroucí* má opačný význam, než má v textu slovo *ledový*.
- C) Slovo *jednoduchý* má opačný význam, než má v textu slovo *složitý*.
- D) Slovo *kratší* má opačný význam, než má v textu slovo *delší*.

Zdůvodnění

Slovo *ledový* je v textu užito ve významu *vytvořený ze zmrzlé vody* (měli k dispozici *ledovou plochu na bruslení*).

max. 3 body**27 Vypište z první části výchozího textu čtyři zájmena.**

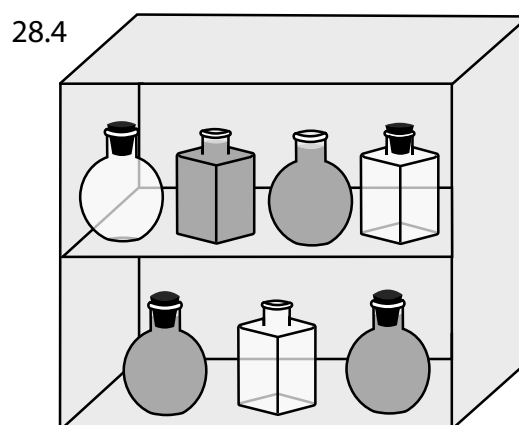
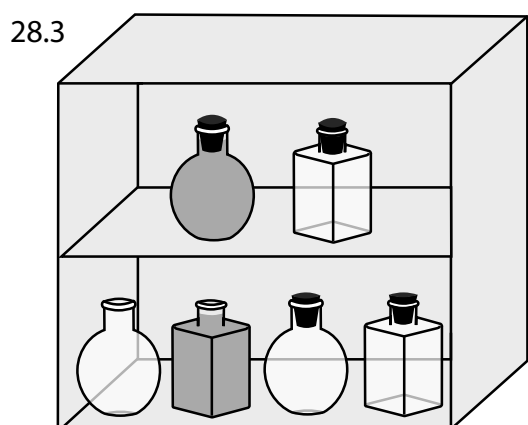
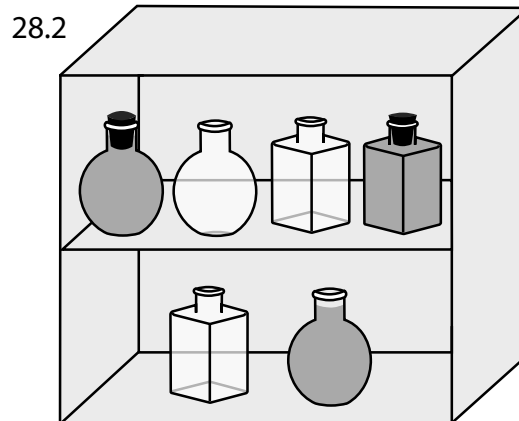
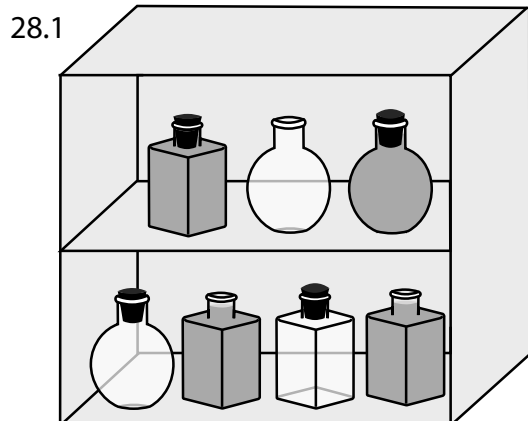
Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Řešení

svou, jejich, toho, je

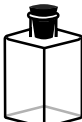
28 Přiradte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

(CZV)

- A) V celé skříňce je sudý počet plných lahví. Na horní polici je jedna kulatá láhev bez zátky. Méně než polovina všech lahví ve skříňce je hranatá.
- B) Na horní polici skříňky je sudý počet lahví. Více než polovina všech lahví ve skříňce je se zátkou. V celé skříňce je více hranatých lahví než kulatých.
- C) V celé skříňce je lichý počet prázdných lahví. Na dolní polici je maximálně jedna kulatá láhev. Přesně polovina všech lahví ve skříňce má zátku.
- D) Na horní polici skříňky je sudý počet lahví. Přesně polovina všech lahví ve skříňce je hranatá. V celé skříňce je plných lahví stejně jako prázdných.
- E) V celé skříňce je lichý počet kulatých lahví. Na dolní polici skříňky je maximálně jedna plná láhev. Méně než polovina všech lahví ve skříňce je bez zátky.
- F) Na dolní polici skříňky je alespoň jedna kulatá láhev se zátkou. Méně než polovina všech lahví ve skříňce je prázdná. V celé skříňce je více hranatých lahví než kulatých.

Vysvětlivky: prázdná hranatá láhev se zátkou

plná kulatá láhev bez zátky

Řešení

28.1 – F)

28.2 – D)

28.3 – E)

28.4 – A)

Žádný z uvedených obrázků neodpovídá ani možnosti B), ani možnosti C).